

HUSZTI PÉTER:

Levél Illés Endréhez

Drága Bandi!

Ünnep van. A könyv ünnepe. A betűké, a szavaké, a világrészletek, múltat-jelent-jövőt, nemzedékeket, messze élőket összekötő üzeneteke. Engedd meg, hogy pár sort írjak Neked, akinek az élete szorosban egy a magyar irodalommal, és aki sokrétű írói munkád mellett műhelyedben fáradtságot nem kímélve, kitartó

szerepelt, türelemmel adod újra és újra kezünkbe klasszikusainkat és segített élethez a könyveket.

De hadd írjak most Rólad és rólam, arról, hogy mit jelentenek nekem a könyveid, micsoda erős híd adnak vernek a betűk, kovácsolnak szavak, az emlékek, az írásaid, hogy vezetnek, mikor elindulunk egy-egy új játék, ismeretlen tarto-

mány felé, szakadékok szélén, csúcsok alatt, szorongva, félve, boldog várakozással. Hogy mennyi izgalommal készülődtem bemutatónkra, azt nem kell bizonygatnom. Az azonban már titokzatosabb, hogy a feszültséggel, indulatokkal teli délelőttökön a próbálmpák álmosító fénykévéjében mennyit segítettek az emlékeim, az emlékeink, a lényegese, és csakis az igazán fontosra figyelni. Igen! Az emlékek!

A felejthetetlen beszélgetések a Gellérten, a mostani zimankós télen, kicsit hűtlenül a „Mélyvíz” zsongásában, és a meghitt vacsorák a gyönyörű könyvtár tövében, egy fülét hegyező, figyelő fiatal és egy öreg bölcs Campo San Polo-i oroszlán között, és a mi mozink, a keskenyfilmje-

ink, biztos vagyok benne, hogy Felliniék, és Bergmanék sem vetíthetik nagyobb izgalommal és várakozással a mustereiket, és az átbeszéltgetett gellérthegyi éjszakák. Az újra és újra olvasott leveleid, a csak nekem szóló félszavakkal, barátsággal, odafigyeléssel, bátorítással, a cikkeid, az újságkivágások, amelyekben figyelni tanítottál és utazni. Utazni! Látni! Alaposan utánajárni a városoknak, házaknak, kapuknak, ablakoknak és a mögöttük bújó életeknek, soroknak, észrevenni amit a kapkodva utazó nem vesz észre, az otlakó pedig elfelejti észrevenni, elrakni a fontosat. A firenzei mozaik, a ravennai kirekesztett, a rigó halála, a gonosz Bibi, a sárgaingesek, a napszél, a bábel tornya, a Caraffakápolnában, a halott kráter...

És a nyüzsgő nagyvárosok, amelyeket illetlenül kipletykáltunk; Párizs, a Latin negyed, az ormótlán Eiffel-torony, a Champs-Élysées csacsogó kávéházai és igenis a Luxemburg-kert, hiába tiltakozom ellene, és a sceauxi temető, Éva és Pierre Curie sírjával, és Nápoly, ahol én is ugyanúgy szorongtam egy sokajtos, kulcsnélküli szállodaszobában, mint a kockázók, és hogy Róma frissen csobogó kútjaiból inni kell! Es Firenze: még mindig nem döntöttük el, hogy a Trinitát szeretjük-e jobban, vagy a Ponte Vecchiót, és hogy a Bargellót el ne felejtjük ám megnézni. És a bécsi kávéház, és főleg a legjobban, a venecéi, a Piazzza S. Marco sarkán. És hogy a kötelező rengeteg látnivalón túl esténként lessük meg az igazi Veneccét, a kis terek, campiellók, keskeny riók városát, Goldoni Velencéjét, és ott lakik a cicás bácsink, akit csak mi ismerünk és az azóta híressé vált kisoroszlán, akit legizgatottabban mi vártunk.

Es a köteteid! A legkedvesebb, gyönyörű könyveim, a kincseim. A novellád, a figuráid, az én szerepkrétarajzaim, akikől mindig tudok egy kis erőt, színt, karaktert, arcot kölcsönölni. A drága Wurm Gyula tanító és a primadonna Karlovits professzor, és barátom, Kovács Gyurka, tanársegéd, a drága kis Simonetta, Lorcióbb! (mintha Ádamként hallanám), az álarcos töviszűrő, az ezüstláncos férfi, a síró kislány, a paradicsomlá hálóborongató figurái és még néhány

Huszti Péter és Benzse Ilona
a Névtelen levelek egyik jelenetében

titokzatos ember, titokzatos élet.

De az én könyvtáram polcain is vigyázzban állnak, idejükre és sorukra várva az előttem álló felfedezések, csodálatos utazások. Az egyszárnyú madarak, Tristan, a Vörös és fekete; hogy csak össze-viszsa, kapkodva említsem őket. És élnek már az élők, léteznek, egy picit Julien Sorel, Beniczky Ádám, a rokonszenves törtető, és az álmodozó Ádám, a festett egek alatt, akinek minden kérdése, hitetlenkedése, hite, tudni-látniakarása azóta az enyém is lett, és a legújabb Ádám, aki ezeken a májusi estéken is formálódik, súrlódik, igyekszik eligazodni a Névtelen levelek kusza útvesztőjében, elcsügged, nekivág, szeret, csalódik, él és van ereje, kell, hogy legyen újrakezdeni mindent előről, tisztán, ahogy mi is hittünk. És hisszük. Ez a legfontosabb!

Szép ünnep ez. Egyszerű. A könyvek ünnepé. A betűké, a szavaké, az üzeneteké. Az írók ünnepé, az

olvasóké. A könyvet szeretőké. Tudom, hogy nem kedveled a nagy szavakat, a zászlókat, a luftballonokat, a tűzijátékot, az ünneplést. Dolgozni szeretsz. Irni! Betűket, szavakat, mondatokat, novellát, színházat, drámát, komédiát, krétarajzokat, könnyen futó, színes krétákkal, elbeszélést, embert mutató tanulmányt, alkotót és jellemet megőrző árnyékrajzot.

És dolgozni a műhelyedben is, gombolyítani tovább irodalmunk fonalát. *Diófat* ültetni.

Jó érzés, erőt adó, hogy a Névtelen levelek Ádámjával együtt változatlan erővel birkózol, acsarkodsz az étellel, a szorongató és elvillanó emberi titkokkal, az összeviszsa beszélőkkel, a kicsinyes sunyításokkal, a gyógyíthatatlannak tűnő fertőzésekkel, a nagy igazi fájdalommal, a szerelemmel, az árulással, a hittel. Igazad van! Ennél azt hiszem nincs szebb és fontosabb és izgatóbb ügy. Boldog és büszke vagyok, hogy én is játszótársad lehetek.